

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ "ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА"

У сучасних умовах господарювання в Україні на тлі активізації євроінтеграційних процесів актуалізуються питання забезпечення інноваційно-інвестиційної спроможності держави, регіонів, галузей, окремих підприємств. З метою подальшого удосконалення методологічних підходів до оцінки та позиціонування суб'єктів господарської діяльності в інноваційно-інвестиційному просторі виникає необхідність поширення та конкретизації понятійного апарату у даному напрямку досліджень.

Виявлено, що в сучасній науковій літературі спостерігається відсутність однозначних визначень таких понять, як: інноваційно-інвестиційна діяльність, інноваційно-інвестиційна активність, інноваційно-інвестиційна привабливість, інноваційно-інвестиційна сприйнятливість, інноваційно-інвестиційний потенціал, а визначення поняття інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства взагалі відсутнє. Проте критичний аналіз літературних джерел дозволив сформулювати перелік найбільш застосовуваних термінів у даному напрямку, який доцільно дослідити більш ретельно.

Питанням тлумачення понятійного апарату в інноваційно-інвестиційній сфері присвячено велику кількість наукових праць. Зокрема, серед зарубіжних учених слід відзначити праці Д. Аакера, І. Ансофа, Е. Брукінга, П. Друкера, М. Портера, Б. Санто, Р. Фахтудінова, Й. Шумпетера. Питання інноваційного та інвестиційного розвитку та оцінки інноваційно-інвестиційного потенціалу

розглянуті у роботах таких відомих українських науковців, як П.Г. Перерва, С.М. Ілляшенко [2], О.М. Ястремська, Л.В. Соколова [2], П.П. Микитюк [3], В.М. Гриньова, С.І. Мельник та ін. Однак еволюція зазначених вище категорій у часі та просторі обумовлює необхідність постійного їх аналізу з метою подальшого поглибленого вивчення та удосконалення за умови поширення сфери практичного застосування та мінливості зовнішнього середовища.

Враховуючи ступінь актуальності та розробки даного питання, метою дослідження є визначення сутності та введення в науковий понятійний обіг поняття "інноваційно-інвестиційна спроможність підприємства" (І-ІСП).

Теоретичні та методологічні аспекти інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства висвітлені у багатьох наукових працях. Так, питання інноваційного управління підприємством та інноваційного розвитку висвітлені у роботах [1, 4]. Інвестиційні аспекти управління діяльністю та оцінки привабливості підприємства розглядаються у роботах [2, 3]. А в роботах [4, 5] йдеться про інноваційну та інвестиційну спроможність підприємства.

Результати наукового пошуку дозволили сформулювати перелік найбільш застосовуваних понять у даному напрямку досліджень: інноваційно-інвестиційна діяльність (І-ІД); інноваційно-інвестиційна активність (І-ІА); інноваційно-інвестиційна сприйнятливість (І-ІСпр), інноваційно-інвестиційна привабливість (І-ІПр); інноваційно-інвестиційний потенціал (І-ІП).

Як показав аналіз літературних джерел, деякі з зазначених понять подекуди ототожнюються один з одним, а інколи приймаються за узагальнений інтегральний показник, який охоплює всі інші. Відкидаючи складову "інноваційно-інвестиційний", досліджено розмаїття понять "діяльність", "активність", "привабливість", "сприйнятливість", "потенціал", "спроможність" з метою їх узагальнення.

Обмеженість частоти використання понятійно-категоріального апарату у науковій літературі в межах предметної царини дослідження обумовила необхідність звернутися до визначення дефініцій базових понять, наведених у тлумачних словниках.

Узагальнюючи дефініції базових понять, можна зробити висновок про перетинання понять "діяльність" і "потенціал" (засоби, запаси, джерела, мета, вирішення задачі, результат, процес). Більш вузькими поняттями є "активність" (енергійна діяльність, здатність до реакції, посилена діяльність), "привабливість" (властивість приваблювати, викликати інтерес) і "сприйнятливість" (властивість сприймати). Слід зауважити, що поняття "спроможність", доцільно вважати за більш широке від інших, оскільки воно характеризує здатність до здійснення чого-небудь; стан, якість, властивість, що дозволяють здійснювати ті чи інші дії.

У структурі поняття "інноваційно-інвестиційна спроможність підприємства" виділяється дві складові, які взаємодоповнюють одна одну – інноваційна спроможність та інвестиційна спроможність.

Інноваційний процес, створення та трансфер технологій, використання нововведень у виробництві потребують значних вкладень фінансових ресурсів, інвестицій. У свою чергу, інвестиційна спроможність характеризує здатність забезпечити інтенсивний економічний розвиток підприємства, у тому числі за умови залучення та використання інноваційного потенціалу. Це зумовлює необхідність інтеграційного підходу до інноваційної та інвестиційної діяльності.

Враховуючи наведене вище, на рис. 1. представлено взаємозв'язок зазначених базових понять відповідно до напрямку даного наукового дослідження з метою наочного представлення отриманих результатів.

Рис. 1. Взаємне абстрактне розташування базових понять "діяльність", "активність", "привабливість", "сприйнятливість", "потенціал", "спроможність"

Симбіоз проаналізованих дефініцій базових понять, що формують понятійний апарат за обраним напрямом дослідження, дозволив отримати логічно-структуроване визначення поняття "інноваційно-інвестиційна спроможність підприємства", під якою пропонується розуміти здатність і можливість задіяти потенціал для здійснення та підвищення активності інноваційно-інвестиційної діяльності; забезпечити сприймання персоналом організації інноваційно-інвестиційних заходів, спрямованих на підвищення рівня інноваційно-інвестиційної привабливості підприємства з метою забезпечення його сталого розвитку в умовах флуктуації чинників нестабільного, мінливого, невизначеного зовнішнього середовища.

Результати проведених досліджень дозволили предметно розглянути, узагальнити та доповнити понятійно-категоріальний апарат теорії інноваційного інвестування через тлумачення дефініції поняття: "інноваційно-інвестиційна спроможність підприємства". Практична значущість отриманих результатів полягає у більш обґрунтованому застосуванні відповідних механізмів, методичного інструментарію для управління інноваційно-інвестиційною спроможністю підприємства. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку системи забезпечення інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства.

Список літератури

1. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком : монографія / за ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенко. – Суми : ТОВ "друкарський дім "папірус", 2011. – 644 с.

2. Соколова Л.В. Моделювання вибору інвестиційно-привабливого промислового об'єкту / Л.В. Соколова, Т.М. Герман // Економіка : проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. Випуск 249. – В 5 т. – Т. 5. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. – С. 1312-1316.

3. Микитюк П.П. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств : монографія / П.П. Микитюк. – Тернопіль : Тернограф, Тернопільський національний економічний університет, 2009. – 304 с.

4. Лабунська С.В. Проблеми оцінки інноваційної спроможності в системі економічної безпеки підприємства / С.В. Лабунська // Сучасні проблеми економіки і менеджменту : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 10–12 листопада 2011 року, присвяченої 45-річчю Інституту економіки і менеджменту та 20-річчю Інституту післядипломної освіти Національного університету "Львівська політехніка" / Національний університет "Львівська політехніка". – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 232–233. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/16281>.

5. Смолінська Н.В. Методичні підходи до оцінювання рівня інноваційної спроможності підприємства / Н.В. Смолинська // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4. – С. 215-221. – Режим доступу : <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.